KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXVIII

STUDIA LELEWELOWSKIE

Nr 4

WARSZAWA 1961

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXVIII
1961

4

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1961

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2230 (2035+195)	Oddano do składania 7.VIII.1961 r.
Ark. wyd. 26,0, ark. druk. 17,5	Podpisano do druku w grudniu 1961 r.
Pap. ilustr. kl. V 70 g 75×102	Druk ukończono w grudniu 1961 r.
Cena zł 30	Zamówienie 1356 — S-68

Druk. MSW Warszawa

СОДЕРЖАНИЕ

В СОТНУЮ ГОДОВЩИНУ СМЕРТИ ИОАХИМА ЛЕЛЕВЕЛЯ

Тадеуш Котарбиньски, Выступление на открытии сессии Польской Академии Наук, посвященной Иоахиму Лелевелю 853
Мариан Г. Серейски, Иоахим Лелевель и исторические науки его времени 855
Францишек Броновски, Идея первоначального демократического строя („гминовладство" — democratie) во всеобщей истории И. Лелевеля 879
Казимеж Тыменецки, Лелевель как исследователь истории крестьянства и крестьянский заступник 887
Елена Венцковска, Лелевель в глазах польских историков 899
Вацлав Жачек, Иоахим Лелевель в Чехии и Словакии 913
Анджей Надольски, Вклад Иоахима Лелевеля в археологию 931
Мариан Гайсиг, Значение Лелевеля для европейской нумизматики . . 939
Анджей Ф. Грабски, Деятельность Иоахима Лелевеля в Варшавском Обществе Друзей Науки (1898 — 1815 1831) 947
Нина Ассородобрай, „Historyki" Лелевеля 967

MISCELLANEA

Рукописи научных трудов Иоахима Лелевеля в польских коллекциях — Зыгмунт Колянковски 991

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Юзеф Дуткевнч, Лелевель и наше политическое воспитание 999

ОТЧЕТЫ НАУЧНЫХ СЕССИЙ

Научная сессия в Лодзинском университете в связи с сотной годовщиной смерти Иоахима Лелевеля — Анджей Ф. Грабски 1003
Значение И. Лелевеля для исторических наук — Галина Винницка . 1004
Рецензионные статьи и рецензии 1006

*

Новая программа изучения истории в высших учебных заведениях 1013
Проект изменений в учебном плане изучения истории, приготовленный департаментом университетов и экономических вузов Министерства Высшего Образования
Дискуссия в редакционном комитете журнала „Kwartalnik Historyczny"

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Кристина Керстен, Некоторые методы изучения новейшей истории (в ответ Владиславу Гуре) 1029
Мария Богуцка, Какой должна быть популяризация 1039
Рецензионные статьи и рецензии 1043
Хроника 1106
Письма в редакцию 1124

TABLE DES MATIÈRES

100-e ANNIVERSAIRE DE LA MORT DE JOACHIM LELEWEL

Tadeusz Kotarbiński — Discours d'ouverture de la Session de l'Académie Polonaise des Sciences consacrée à Lelewel 853
Marian H. Serejski — Place de Lelewel dans la science historique de son temps 855
Franciszek Bronowski — Idée de démocratie dans l'histoire universelle de Lelewel 879
Kazimierz Tymieniecki — Lelewel comme chercheur de l'histoire des paysans et défenseur de la cause paysanne 887
Helena Więckowska — Opinions des historiens polonais sur Lelewel 889
Wacław Żaczek — Lelewel en Bohème et en Slovaquie 913
Andrzej Nadolski — Lelewel et sa contribution à l'archéologie .. . 931
Marian Haisig — Importance de Lelewel pour la numismatique européenne 939
Andrzej F. Grabski — Lelewel et la Société Varsovienne des Amis des Sciences 947
Nina Assorodobraj — Les Introductions à l'histoire de Lelewel . . . 967

MISCELLANEA

Manuscrits des oeuvres scientifiques de Lelewel dans les collections polonaises — Zygmunt Kolankowski 991

DISCUSSIONS EL POLÊMIQUES

Józef Dutkiewicz — Lelewel et notre éducation politique 999

COMPTES-RENDUS DES SESSIONS SCIENTIFIQUES

Session scientifique à l'occasion du 100-e anniversaire de la mort de Lelewel à l'Université de Łódź — Andrzej F. Grabski 1003
J. Lelewel et son importance dans les sciences historiques — Halina Winnicka 1004
CRITIQUES ET COMPTES-RENDUS 1006

*

Nouveau programme des études historiques universitaires 1013
Projet des changements du plan d'études historiques élaboré par le Département des Etudes Universitaires et Economiques du Ministère de l'Instruction Supérieure
Debats du Comité de Rédaction de la revue „Kwartalnik Historyczny"

DISCUSSIONS ET POLEMIQUE

Krystyna Kersten — Sur certaines methodes des recherches sur l'histoire récente (réponse à M. Władysław Góra) 1029
Maria Bogucka — La vulgarisation de l'histoire, mais de quel genre? 1039
CRITIQUES ET COMPTES-RENDUS 1043
CHRONIQUE 1106
CORRESPONDANCE 1124

SPIS TREŚCI

SETNA ROCZNICA ŚMIERCI JOACHIMA LELEWELA

Tadeusz Kotarbiński, Przemówienie na otwarciu Sesji Lelewelowskiej Polskiej Akademii Nauk 853
Marian H. Serejski, Miejsce Joachima Lelewela we współczesnej mu nauce historycznej 855
Franciszek Bronowski, Idea gminowładztwa w historii powszechnej J. Lelewela 879
Kazimierz Tymieniecki, Lelewel jako badacz dziejów chłopów i obrońca sprawy chłopskiej 887
He ena Więckowska, Lelewel w opinii historyków polskich 899
Wacław Żaczek, Joachim Lelewel w Czechach i Słowacji 913
Andrzej Nadolski, Joachima Lelewela wkład do archeologii . . . 931
Marian Haisig, Znaczenie Lelewela dla numizmatyki europejskiej . . 939
Andrzej F. Grabski, Działalność Joachima Lelewela w Towarzystwie Warszawskim Przyjaciół Nauk (1808—1815—1831) 947
Nina Assorodobraj, „Historyki" Lelewela 967

MISCELLANEA

Rękopisy prac naukowych Joachima Lelewela w zbiorach polskich — Zygmunt Kolankowski 991

DYSKUSJE I POLEMIKI

Józef Dutkiewicz, Lelewel a nasze wychowanie polityczne . . . 999

SPRAWOZDANIA Z SESJI NAUKOWYCH

Sesja naukowa w stulecie śmierci J. Lelewela w Uniwersytecie Łódzkim — Andrzej F. Grabski 1003
Znaczenie J. Lelewela w naukach historycznych — Halina Winnicka . 1004

RECENZJE

J. Lelewel, Wykłady kursowe z historii powszechnej na Uniwersytecie Wileńskim 1822—1824; J. Lelewel, Dzieje Polski potocznym sposobem opowiedziane — Krzysztof Groniowski 1006
S. Kieniewicz, Samotnik brukselski — Tadeusz Łepkowski 1008
W. Nowodworski, „Bibliograficznych ksiąg dwoje" Joachima Lelewela — Helena Hleb-Koszańska 1011

Nowy program uniwersyteckich studiów historycznych 1013
Projekt zmian w planie studiów historycznych opracowany przez Departament Studiów Uniwersyteckich i Ekonomicznych Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego
Dyskusja w Komitecie redakcyjnym „Kwartalnika Historycznego"

*

DYSKUSJE I POLEMIKI

Krystyna Kersten, O niektórych metodach badania historii najnowszej (w odpowiedzi Władysławowi Górze) 1029
Maria Bogucka, Popularyzacja — ale jaka? 1039

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Paryscy sankiuloci w roku drugim — Bogusław Leśnodorski . . . 1043
Materiały do bibliografii polskiego ruchu robotniczego — Ludwik Hass . 1055

*

W. W. Doroszenko, Oczerki agrarnoj istorii Łatwii w XVI wiekie — Antoni Mączak 1072
H. Krüger, Zur Geschichte der Manufakturen und der Manufakturarbeiten in Preussen — Janusz Deresiewicz 1075
Bibliografia polskiej myśli ekonomicznej 1831—1871 — Halina Chamerska 1080
W. Bodmer, Die Entwicklung der Schweizerischen Textilwirtschaft im Rahmen der übrigen Industrien und Wirtschaftszweigen — Wacław Długoborski 1083
F. Jastrebow, Rewoliucionnyje demokraty na Ukrainie — Krzysztof Groniowski 1087
P. W. Gurowicz, Wsieobszczaja staczka w Anglii 1926 goda — Waldemar Michowicz 1091
Magyarország és a második világháború — Henryk Batowski — Jan Reychman 1095

KRONIKA

Prof. Natalia Gąsiorowska-Grabowska doktorem h.c. Uniwersytetu Łódzkiego . 1106
Jubileusz prof. Jana Dąbrowskiego — Zbigniew Jabłoński 1106
Prace Instytutu Historii PAN w latach 1960—1961 — Andrzej Zahorski . 1108
Dyskusja nad „Kwartalnikiem Historycznym" w Warszawie 1111
Konferencja nauk historycznych poświęcona dziejom Białostocczyzny — Tadeusz Łepkowski, Stanisław Russocki, ... 1113
Z prac Komisji Historii Najnowszej Komitetu Nauk Historycznych PAN . . 1118
Dyskusja nad problematyką PPS-Lewicy (1906—1918) — Ludwik Hass . . 1119
Sprawa polskich jakobinów 1121
Obchody 400-lecia miasta Siedlec i 134 rocznicy bitwy pod Iganiami — Józef Kazimierski 1122

LISTY DO REDAKCJI

W odpowiedzi na zarzuty w sprawie życiorysu Ks. M. Głowackiego („Świętopełka") na łamach Polskiego Słownika Biograficznego — Marian Tyrowicz 1124

Cena zł 30.—

WARUNKI PRENUMERATY CZASOPISMA
„KWARTALNIK HISTORYCZNY" — Kwartalnik

Cena w prenumeracie z. 120.— rocznie
Cena w prenumeracie zł 60.— półrocznie

Zamówienia i wpłaty przyjmują:

1. Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch", Warszawa ul. Srebrna 12, konto PKO Nr 1-6-100-020,
2. Urzędy pocztowe.
3. Księgarnie „Domu Książki"

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę — 40% drożej. Zamówienia dla zagranicy przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch", Warszawa, ul. Wilcza 46, konto PKO Nr 1-6-100-024.

Bieżące numery można nabyć lub zamówić w księgarniach naukowych „Domu Książki" oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej Akademii Nauk — Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter).

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNIA REGULARNE OTRZYMYWANIE CZASOPISMA